टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

R

भारतीयविद्या पारंगत (एम्.ए.)– (सत्र पद्धती: नियमित)

परीक्षा: जानेवारी – २०२३

तिसरे सत्र

विषय: – पुरातत्त्वविद्या (सिद्धांत आणि कार्यपद्धती) (19R1335)

दिनांक: ०९/०१/२०२३ **गुण:** ६० **वेळ: स.** १०.०० ते १२.३०

सूचना :– **(१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.** **(२) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.**

प्र. १. **सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)** **(३६)**

१. पुरातत्त्वशास्त्राच्या अभ्यासात मृत्तिका पात्रांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

२. पुरातत्त्वशास्त्रातील सर्वेक्षण पद्धती – निबंध लिहा.

३. पुरातत्त्वशास्त्राचा इतिहास व विकास या विषयावर निबंध लिहा.

४. पुरातत्त्वशास्त्रातील विविध विज्ञानशाखांची भूमिका स्पष्ट करा.

५. पुरातत्त्व शास्त्राचा सैद्धांतिक विकास या विषयावर निबंध लिहा.

प्र. २. **टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)** **(१८)**

१. भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण

२. उत्खननाचे नियोजन

३. आयत उत्खनन

४. सापेक्ष कालमापन पद्धती

५. पुरातत्त्वशास्त्राची व्याख्या व व्याप्ती

प्र. ३. **रिकाम्या जागा भरा.** **(०६)**

१. एशियाटिक सोसायटीची स्थापना ..... यांनी केली.

अ) अलेक्झांडर कनिंगहॅम ब) जेम्स प्रिन्सेप

क) हेन्री कझिन्स ड) विल्यम जोन्स

२. स्तरविज्ञान ही संकल्पना मूळ ..... या शाखेतील आहे.

अ) भूगोल ब) भूशास्त्र

क) पदार्थ विज्ञान ड) रसायनशास्त्र

३. ..... हे भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षणाचे पहिले महानिर्देशक होते.

अ) अलेक्झांडर कनिंगहॅम ब) जेम्स प्रिन्सेप

क) जॉन मार्शल ड) विल्यम जोन्स

४. कार्बन १४ पद्धतीने ..... चे कालमापन केले जाते.

अ) दगड ब) मृद्धांडी

क) कोळसा ड) धातूच्या वस्तू

५. ..... यांना भारतीय प्रागैतिहासाचे जनक असे म्हटले जाते.

अ) रोबर्ट ब्रूस फूट ब) हेन्री कझिन्स

क) मॉर्टिमर व्हीलर ड) ह.धी. सांकलिया

६. ..... यांनी प्रथम त्रीयुगसिद्धान्ताची संकल्पना मांडली.

अ) फ्लिंडर्स पेट्री ब) ऑगस्टस पिट रिव्हर्स

क) चार्लस डार्विन ड) स्वि. ज. थॉमसन